Illustrasjonsfoto

Feil er vanligere enn svindel

Det kan være mange grunner til at en vitenskapelig artikkel blir trukket tilbake. I mange tilfeller skyldes det vitenskapelige feil.

I perioden 2000–10 ble 788 engelskspråklige artikler trukket tilbake i PubMed. I to artikler har man undersøkt disse nærmere (1, 2).

Man skilte mellom svindel (manipulering av data) og feil (alle andre årsaker). Feil forekom langt hyppigere enn svindel (73,5 % versus 26,6 %) (1). Den vanligste årsaken til tilbaketrekking var vitenskapelige feil (31,5 %). Antall tilbaketrukne artikler økte signifikant i perioden. Tidsskriftene sviktet ofte ved ikke å varsle leserne om tilbaketrekkingen. I 31,8 % av tilfellene ble tilbaketrekkingen ikke anført på noe vis.

I den andre artikkelen viste man at artikler som ble trukket tilbake pga. svindel

var publisert i mer prestisjefylte tidsskrifter enn de som ble trukket pga. feil (2). Svindeleikler var oftere skrevet av en første-forfatter som hadde trukket tilbake andre artikler (53 % versus 18 %). Slike artikler hadde også signifikant flere forfattere og ble trukket tilbake etter lengre tid enn de andre.

Selv om antall tilbaketrukne artikler økte i studieperioden, kan undersøkelsen ikke gi svar på om svindel i forskning er vanligere nå enn før. Prosedyrer og ordlyd ved tilbaketrekking bør trolig bli mer standardisert slik at det er tydelig hva som ligger bak i hvert tilfelle.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Steen RG. Retractions in the scientific literature: is the incidence of research fraud increasing? J Med Ethics, doi: 10.1136/jme.2010.040923.
2. Steen RG. Retractions in the scientific literature: do authors deliberately commit research fraud? J Med Ethics 2011; 37: 113–7.

Olmesartan ga mindre mikroalbuminuri, men flere hjertedødsfall

Pasienter med mikroalbuminuri har økt risiko for å utvikle diabetisk nefropati og kardiovaskulær sykdom. I en ny studie har man undersøkt om angiotensinreseptorblokkeren olmesartan kan forebygge utvikling av mikroalbuminuri hos pasienter med type 2-diabetes (N Engl J Med 2011; 364: 907–17).

4 447 pasienter ble behandlet med olmesartan eller placebo, og etter en median oppfølgingstid på 3,2 år utviklet henholdsvis 8,2 % og 9,8 % av pasientene mikroalbuminuri. Det tok 23 % lengre tid før mikroalbuminuri oppsto i olmesartangruppen, men det var signifikant flere dødsfall av kardiovaskulære årsaker i olmesartangruppen enn i placebogruppen (15 versus tre). De fleste som døde av kardiovaskulære årsaker, hadde koronarsykdom.

Menneskelige særtrekk forårsaket av DNA-delesjoner

Manglende pigger på penis og stor hjerne er særtrekk som skiller mennesket fra andre primater. Forandringer i regulatoriske DNA-regioner er kjent for å ligge bak interessante evolusjonære forskjeller hos andre arter. Nå har amerikanske forskere undersøkt ikke-kodende regioner i det humane genom og i sjimpansegenomet for å se etter forskjeller (Nature 2011; 471: 216–9).

Over 500 delesjoner i ellers høyt konserverte områder ble påvist hos mennesket, og de var nær gener involvert i steroidhormonsignaler og nevralfunksjon. De viste at én delesjon var forbundet med tap av androgenavhengig piggdanning på penis. En annen delesjon var forbundet med redusert nevralfunksjon, forenlig med ekspansjon av spesifikke områder i hjernen.

Solfaktorkrem forebygger føflekkskreft

Regelmessig bruk av solbeskyttende krem forebygger malignt melanom.

Dokumentasjonen for at solbeskyttelseskremer forebygger malignt melanom, har hittil vært indirekte. Bruk av slike kremer hindrer solforbrenning, som er en viktig risikofaktor for denne krefttypen, og reduserer forekomsten av solinduserte DNA-skader i hudceller.

I 1992 ble voksne i Nambour, en småby i Queensland, Australia, randomisert til to grupper: Intervensjonsgruppen (n = 812) fikk i perioden 1992–96 gratis tilgang til en krem med solfaktor 16 og ble bedt om å smøre kremen i ansikt, nakke, armer og hender hver morgen og å gjenta smøringen etter bading,

mye svetting og ved særskilt intens soleksponering (1). De øvrige (n = 809) ble bedt om å fortsette som før. Opplysninger om fritidsaktiviteter, solingsvaner og bruk av solfaktorkrem ble registrert ved spørreskjema frem til 2006. Forekomsten av malignt melanom ble registrert ved spørreskjema, patologiske laboratorier og delstatens kreftregister.

Primært malignt melanom ble diagnostisert 11 ganger i intervensjonsgruppen, mot 22 i kontrollgruppen (hasardratio 0,50; 95 % KI 0,14–1,02). Reduksjonen var særlig stor for invasivt malignt melanom, henholdsvis 3 og 11 (hasardratio 0,27; 95 % KI 0,08–0,97).

– Dette er den første randomiserte studien om bruk av solfaktorkrem og forekomst av malignt melanom. En slik studie har vært

etterlyst lenge, sier overlege Ingeborg Bachmann ved Hudavdelingen, Haukeland universitetssykehus.

– Mye tyder på at den høye forekomsten av malignt melanom i Norge i stor grad er knyttet til endrede solingsvaner og mer ferie. Derfor anbefaler vi folk fornuftige solingsvaner og å unngå solforbrenning, noe som også innebærer bruk av solfaktorkrem, sier Bachmann.

Petter Gjersvik
petjense@online.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Green A, Williams GM, Logan V et al. Reduced melanoma after regular sunscreen use: randomized trial follow-up. J Clin Oncol 2011; 29: 257–63.